

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 85 hallituksen esityksen johdosta laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 28 ja 46 a §:n muuttamisesta

Eduskunta on 26 päivänä syyskuuta 1985 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 120 laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 28 ja 46 a §:n muuttamisesta.

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 28 §:n 1 momentin mukaan verovelvollisella verovuoden päättyessä olevan vaihto-omaisuuden hankintamenosta on verovuoden kuluja se osa, joka ylittää vastaavan vaihto-omaisuuden hankintaan verovuoden päättyessä todennäköisesti tarvittavan hankintamenon tai siitä samana ajankohtana todennäköisesti saatavan luovutushinnan. Sanotun pykälän 2 momentin mukaan verovelvollisen vaatiessa on verovuoden kuluja myös enintään 50 prosenttia siitä vaihto-omaisuuden hankintamenon osasta, jota ei edellä 1 momentin mukaan ole katsottu kuluksi. Jos verovelvollinen on tehnyt elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 46 a §:n mukaisen toimintavaruksen, verovuoden kuluja saa olla enintään 35 prosenttia vaihto-omaisuuden hankintamenosta.

Yritysverotuksen kehittämislinjakomitea on ehdottanut varausmahdollisuuksien kehittämistä siihen suuntaan, että ne tulisivat taloudellisesti edulliseksi nykyistä laajemmalle piirille yrityksiä. Hallitus ehdottaa, että sekä vaihto-omaisuuden aliarvostusmahdollisuuksia että toimintavarausta koskevia säännöksiä muutettaisiin komitean ehdotuksen pohjalta. Hallituksen lakiehdotuksen mukaan voisi verovelvollisen vaatiessa verovuoden kuluja olla enintään 40 prosenttia siitä hankintamenon osasta, jota ei elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 28 §:n 1 momentin pe-

rusteella ole katsottu kuluksi. Jos verovelvollinen on verovuonna tehnyt lain 46 a §:n mukaisen toimintavaruksen, verovuoden kuluja saisi olla enintään 35 prosenttia hankintamenosta. Tähän enimmäismäärään ei siis ehdoteta muutosta.

Jotta erityisesti työvoimavaltaiten toimialojen ja pienten ja keski suurten yritysten tuloksenta-
sausmahdollisuuksia parannettaisiin, hallitus ehdottaa, että toimintavaruksen enimmäismäärä korotettaisiin nykyisestä 20 prosentista 30 prosenttiin. Vuodelta 1986 toimitettavassa verotuksessa sovellettaisiin kuitenkin 25 prosentin suurista toimintavarausta.

Vaihto-omaisuuden aliarvostusmahdollisuuksien supistamista koskevaan säännökseen ehdotetaan kolmen vuoden siirtymäaikaa. Tarkoituksena on, että muutoksen johdosta vaihto-omaisuuden aliarvostuksen markkamääriä ei tarvitse alen-
taa. Tämän mukaisesti hallitus ehdottaa, että vuosilta 1986—1988 toimitettavissa verotuksissa verovelvollisella on lain 28 §:n 2 momentin no-
jalla oikeus lukea kuluksi yhtä suuri markkamäärä kuin edeltäneenä vuotena.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, jäsenet Ajo, Joutsenlahti, Koskenniemi, Linna, Malm, Martikainen (osittain), Mäki-Hakola, Poutanen (osittain), Rosnell, Rönholm, Surakka

(osittain), Sutinen, Tenhiälä, Tuovinen ja Vainio sekä varajäsenet Hietala, Lahti-Nuuttila (osittain), Manninen (osittain), Piipari (osittain), Ruosanen, Sasi, Savolainen (osittain) ja Vepsäläinen.

Vastalauseita

I

Hallitus ehdottaa vaihto-omaisuuden yleisen aliarvostusmahdollisuuden alennettavaksi elinkeinotulon verotuksessa nykyisestä 50 prosentista 40 prosenttiin ja maksettujen palkkojen perusteella tehtävän toimintavarausten enimmäismäärän korotettavaksi 20 prosentista 25 prosenttiin vuoden 1986 alusta ja vuoden 1987 alusta 30 prosenttiin.

Valiokunnan enemmistö on tyytynyt hallituksen esitykseen, joka vähentää valtion elinkeinotoiminnalta saatavia verotuloja noin 40 miljoonaa markkaa vuonna 1986. Mielestämme olisi kuitenkin tullut hallituksen esittämää voimakkaammin

supistaa vaihto-omaisuuden aliarvostusmahdollisuutta, joka hyödyttää kaikkein pääomavaltaita yritystoimintaa. Emme ole voineet hyväksyä toimintavarausten korottamista vaan katsomme, että liiallisia tuloksentasausmahdollisuuksia tulee purkaa vaihto-omaisuuden aliarvostusmahdollisuutta pienentämällä tarjoamatta vastaavasti lisätilaa toimintavarausten puolella.

Ehdotammekin,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 28 (poist.) §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1965 annetun lain 28 §:n 2 momentti (poist.), sellaisena kuin se on 19 päivänä marraskuuta 1982 annetussa laissa (838/82) (poist.), näin kuuluvaksi:

28 §

Verovuoden kulua on verovelvollisen sitä vaatiessa lisäksi enintään 30 prosenttia siitä hankintamenon osasta, jota ei 1 momentin säännösten perusteella ole katsottu kuluksi. Sellaisen verovelvollisen, joka on verovuonna tehnyt 46 a §:n nojalla toimintavarausten tai jolla on aikaisemmin tehtyjä purkamattomia toimintavarouksia, verovuoden kulua on kuitenkin enintään 25

prosenttia edellä mainitusta hankintamenon osasta.

46 a §
(Poist.)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986. Sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1986 toimitettavassa verotuksessa. (Poist.)

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 1985

Osmo Vepsäläinen

Irma Rosnell

Niilo Koskenniemi

II

Hallituksen esityksen tarkoituksena on kehittää varausjärjestelmää siten, että vaihto-omaisuuden aliarvostusmahdollisuutta supistetaan ja toimintavarausten tekemahdollisuuksia laajennetaan. Kokoomuksen mielestä tämä on tarkoituksenmukainen kehityssuunta, koska toimintavarausten tekemahdollisuuksien laajentaminen edistää uusien henkiseen pääomaan perustuvien yritysten perustamista ja kehittämistä ja varastovarausten supistaminen vähentää tarpeettoman vaihto-omaisuuden hankintaa.

Kokoomuksen mielestä toimintavarausjärjestelmään sisältyy kuitenkin se suuri epäkohta, ettei ammatin- ja liikkeenharjoittajien yrityksestään saamaa ansiotulo-osuutta lasketa toimintavarausten laskentaperusteeseen piiriin. Tämä olisi tärkeää

juuri uusien pienyritysten perustamista silmällä pitäen. Yrittäjien ansiotulo on myös luonteeltaan täysin palkkatuloon verrattavaa.

Esimerkiksi voidaan ottaa pieni oman perheen voimin toimiva paikalliskauppa. Varastovaraus on ollut tällaisen liikkeen lähes ainoa tuloksentauskeino. Tällaisten yritysten saattaminen toimintavarausten piiriin korvaisi niille nyt hallituksen esityksestä aiheutuvan merkittävän tappion sekä auttaisi niitä tarkoituksenmukaisesti kehittämään toimintaansa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin seuraavan sisältöisenä:

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 28 ja 46 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan elinkeinotulon verottamisesta 24 päivänä kesäkuuta 1968 annetun lain 28 §:n 2 momentti ja 46 a §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 28 §:n 2 momentti 19 päivänä marraskuuta 1982 annetussa laissa (838/82) ja 46 a §:n 1 momentti 29 päivänä kesäkuuta 1984 annetussa laissa (485/84), näin kuuluviksi:

28 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

46 a §

Verovelvollinen, raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksia lukuun ottamatta, saa vähentää verovuonna tekemänsä toimintavarausten, kuitenkin niin, että verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien toimintavarausten yhteismäärä ei saa ylittää 30 prosenttia tilikauden päättymistä edel-

täneiden 12 kuukauden aikana maksettujen ennakonpidätyksen alaisten palkkojen sekä tulo- ja varallisuusverolain 17 b §:n mukaisesta liikkeen tai ammatin tuloksesta ansiotuloksi katsotusta määrästä.

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 1985

Kimmo Sasi
Pentti Mäki-Hakola

Pirjo Rusanen
Pertti Salolainen

